0-٤- ستونهای بست دار

۱۰-۲-۲-۷ اعضای ساخته شده

مقاطع ساخته شده به مقاطعی گفته می شوند که تماماً از ورق یا از دو یا چند نیمرخ با قطعات لقمه بین آنها یا از دو یا چند نیمرخ به هم متصل شده بین آنها یا از دو یا چند نیمرخ به هم متصل شده ساخته می شوند. مقاومت فشاری اسمی و محدودیتهای ابعادی اینگونه مقاطع مطابق با الزامات بندهای ۲-۱۰-۴-۲-۷ و ۲-۲-۴-۷-۲ می باشد.

۱-۷-۴-۲-۱۰ مقاومت فشاری اسمی

مقاومت فشاری اسمی مقاطع ساخته شده باید بر اساس الزامات بندهای $^{-4}$ - $^{-4}$ و $^{-7}$ اصلاحات لاغری ارائه شده در حالتهای الف و ب این بند تعیین شود.

الف) در اعضای فشاری ساخته شده که در آنها اتصال قطعات متصل کنندهٔ میانی به اجزای مختلف مقطع به صورت پیچی و با عملکرد اتکائی میباشد، ضریب لاغری نسبت به محور عمود بر صفحهٔ بست (محور بدون مصالح مقطع ساخته شده) باید از رابطهٔ زیر تعیین شود.

$$\left(\frac{\mathrm{KL}}{\mathrm{r}}\right)_{\mathrm{m}} = \sqrt{\left(\frac{\mathrm{KL}}{\mathrm{r}}\right)_{\mathrm{o}}^{\mathrm{r}} + \left(\frac{\mathrm{a}}{\mathrm{r_{i}}}\right)^{\mathrm{r}}}$$
 (19-4-7-1.)

ب) در اعضای فشاری ساختهشده که در آنها اتصال قطعات میانی متصلکننده به اجزای مختلف مقطع به صورت جوشی و یا پیچی با عملکرد اصطکاکی میباشد، ضریب لاغری نسبت به محور بدون مصالح مقطع ساخته شده (محور عمود بر صفحهٔ بست در اعضای فشاری ساخته شده با بست)، باید از رابطهٔ زیر تعیین شود.

$$\frac{a}{r_i} \le \mathfrak{f} \cdot \longrightarrow \left(\frac{KL}{r}\right)_{m} = \left(\frac{KL}{r}\right)_{o} \qquad (\Upsilon \cdot -\mathfrak{f} - \Upsilon - \Upsilon \cdot)$$

$$\frac{a}{r_i} > \mathfrak{f} \cdot \longrightarrow \left(\frac{KL}{r}\right)_{m} = \sqrt{\left(\frac{KL}{r}\right)^{\Upsilon} + \left(\frac{K_i a}{r}\right)^{\Upsilon}} \qquad (\Upsilon \cdot -\mathfrak{f} - \Upsilon - \Upsilon \cdot)$$

در روابط فوق:

مقطع فریب لاغری اصلاح شدهٔ عضو فشاری ساخته شده نسبت به محور بدون مصالح مقطع $(\frac{KL}{r})_m$ ساخته شده

مقطع ساخته شده نسبت به محور بدون مصالح مقطع ساخته شده نسبت $\frac{\mathrm{KL}}{\mathrm{r}}$

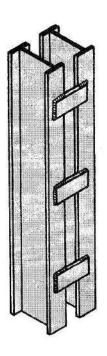
برای مقطع نبشی پشت به پشت $^{-/0} = K_i$

= ۰/۷۵ برای مقطع ناودانی پشت به پشت

= ۱۸۶۰ برای سایر مقاطع

a = فاصلهٔ بین متصل کنندهها

r_i = شعاع ژیراسیون حداقل هر یک از اجزا

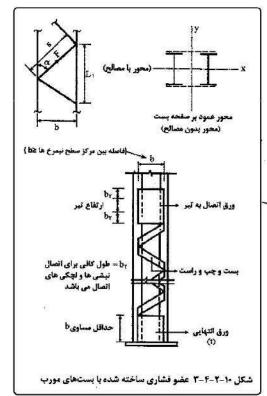
۲-۲-۴-۲-۲ محدودیتهای ابعادی

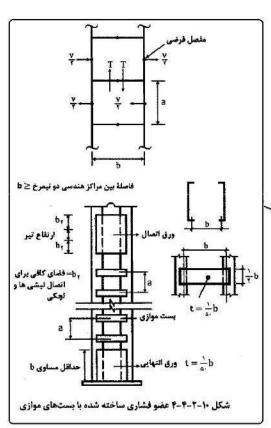
محدودیتهای ابعادی اجزای اعضای فشاری ساخته شده به شرح زیر می باشند.

- الف) هر یک از اجزای اعضای فشاری ساخته شده باید در فاصلهٔ a به یکدیگر متصل باشند، به نحوی که ضریب لاغری موثر هر یک از اجزا در فاصلهٔ a ، Ka/r_i ، از اجزا در فاصلهٔ عضو ساخته شده تجاوز نکند؛ که در آن a شعاع ژیراسیون حداقل هر جزء میباشد.
- ت) چنانچه عضو فشاری ساخته شده، از نیمرخها و ورقهای سراسری تشکیل شده باشد در ناحیه میانی، فواصل طولی محور به محور بین پیچها یا فاصله آزاد بین نوارهای جوش منقطع باید به نحوی اختیار شود که مقاومت لازم تأمین گردد. حداکثر فاصلهٔ طولی بین پیچها در ناحیهٔ میانی، برای حالتی که قطعات رنگ شده و در مقابل خوردگی حفاظت شده باشند تباید از ۲۴ برابر ضخامت نازکترین قطعهٔ متصل شونده و همچنین از ۳۰۰ میلی متر بیشتر شود. اگر اتصال دو ورق یا ورق و نیمرخ به وسیلهٔ جوش صورت گرفته باشد و اعضا در مقابل خوردگی حفاظت شده باشند، حداکثر فاصلهٔ خالص بین جوشهای منقطع نباید از مقادیر زیر تجاوز کند.
- (۱) $\sqrt{\frac{E}{F_Y}}$ رابر ضخامت ورق خارجی و حداکثر ۳۰۰ میلیمتر برای حالتی که اتصالات در خطوط اتصال مجاور در حالت پس و پیش نباشند (روبروی هم باشند).
- (۲) $\sqrt{\frac{E}{F_y}}$ ۱/۱۲ برابر ضخامت ورق خارجی و حداکثر ۴۵۰ میلیمتر برای حالتی که اتصالات در خطوط اتصال مجاور به حالت پس و پیش قرار گیرند.
- ج) چنانچه عضو فشاری از نیمرخها و بستهای مورب تشکیل شده باشند، ضوابط زیر باید رعایت شوند:

ضخامت ورقهای انتهایی و ورقهای اتصال به تیر باید طوری اختیار شوند که مقاومت کافی در برابر نیروهای منتقل شده از طرف عضو فشاری به کفستون و از طرف تیر و مهاربندی به ستون را دارا باشند در هر حال ضخامت ورقهای انتهایی و ورقهای اتصال به تیر نباید از b/۵۰ کمتر باشد؛ که در آن b برابر پهنای ورق انتهایی و ورق اتصال در اتصالات جوشی و برابر فاصلهٔ عرضی وسایل اتصال در اتصالات پیچی می،اشد.

- (۳) مشخصات هندسی بستهای مورب شامل طول، مقطع و وسایل اتصال دو انتهای آنها به عضو فشاری، باید به گونهای انتخاب شوند که منجر به تأمین مقاومت برشی عمود بر محور طولی عضو فشاری معادل ۲ درصد مقاومت فشاری موجود عضو فشاری و نیروی برشی ستون به موازات صفحه بستها به علت نیروهای خارجی شوند.
- (۴) طول کمانش برای محاسبهٔ ضریب لاغری بستهای مورب، در بستهای تکی برابر فاصله بین مرکز هندسی اتصالات (پیچ یا جوش) دو انتهای آنها به عضو فشاری و در بستهای مورب ضریدری ۷۰ درصد این فاصله به حساب می آید.
- (۵) ضریب لاغری بستهای مورب تک نباید از ۱۴۰ و ضریب لاغری بستهای مورب ضربدری نباید از ۲۰۰ تجاوز نماید.
- (۶) زاویهٔ محور طولی بستها نسبت به محور طولی عضو فشاری (α)، نباید کمتر از ۴۵ درجه برای بستهای مورب ضربدری و ۶۰ درجه برای بستهای مورب تکی باشد.
- چ) چنانچه عضو فشاری ساخته شده از نیمرخها و بستهای موازی تشکیل شده باشند، ضوابط زیر باید رعایت شوند.
- (۱) همانند اجزای کلیهٔ اعضای فشاری، فاصلهٔ بستها از یکدیگر باید به اندازهای باشند که ضریب لاغری موثر هر یک از اجزای عضو فشاری ساختهشده در فاصله بین مرکز به مرکز دو بست متوالی الزامات بند (الف) از محدودیتهای ابعادی اعضای فشاری ساختهشده را تأمین نماید.
- (۳) مشخصات هندسی بستهای موازی شامل طول، مقطع و وسایل اتصال دو انتهای آنها به عضو فشاری، باید به گونهای اختیار شود که منجر به تأمین مقاومت برشی عمود بر محور طولی عضو فشاری و به موازات صفحهٔ بستها معادل ۲ درصد مقاومت فشاری موجود عضو فشاری و نیروی برشی ستون به موازات صفحهٔ بستها به علت نیروهای خارجی شوند.
  - (۵) طول بستهای میانی نباید از 🔓 کمتر باشد.

۱۰-۳-۱ الزامات تکمیلی طراحی لرزهای قابهای خمشی معمولی

قابهای خمشی معمولی به قابهایی اطلاق می شوند که از آنها انتظار تغییر شکلهای فرا ارتجاعی در برابر نیروی جانبی زلزله نمی رود و به این علت برای طراحی اعضا و اتصالات آنها مقررات تکمیلی محدودی در نظر گرفته شده است. در طراحی و اتصالات این نوع قابها علاوه بر الزامات متعارف

1-4-4- محدودیت تیرها و ستونها

تیرها و ستونها در قابهای خمشی معمولی باید دارای شرایط زیر باشند.

الف) مقاطع تيرها و ستونها بايد فشرده باشند.

ب) استفاده از ستونهای با مقطع متشکل از چند نیمرخ بستدار مجاز است.

پ) استفاده از تیرهای با جان سوراخدار متوالی (لانه زنبوری) به عنوان اعضای باربر جانبی مجاز نیست. در صورت لزوم ایجاد سوراخ دسترسی در جان تیر، این سوراخ باید خارج از ناحیهٔ حفاظتشدهٔ دو انتهای تیر و در نیمهٔ میانی طولی دهانه تیر قرار گیرد. اطراف سوراخ باید به نحوی تقویت شود که مقاومت برشی و خمشی تیر به طور کامل فراهم گردد.

ت) در ناحیهٔ حفاظتشدهٔ دو انتهای تیر، ایجاد هر گونه تغییر ناگهانی در پهنای بال یا ضخامت بال مجاز نمی باشد. تغییر تدریجی در پهنا یا ضخامت از ورق بزرگتر به ورق کوچکتر، باید با شیب حداکثر ۱ به ۲/۵ صورت گیرد.

۱۰-۳-۱۰ الزامات تکمیلی طراحی لرزهای قابهای خمشی متوسط

۱-۸-۳-۱۰ محدودیت تیرها و ستونها

تیرها و ستونها در قابهای خمشی متوسط باید دارای شرایط زیر باشند.

الف) مقاطع تیرها و ستونها باید از نوع فشردهٔ لرزهای با محدودیت حداکثر نسبت پهنا به ضخامت برابر λ_{md} مطابق مقادیر جدول ۲۰-۳-۳-۱ باشند.

ب) استفاده از ستونهای با مقطع متشکل از چند نیمرخ بستدار مجاز است، مشروط بر آنکه
 خمش در ستون حول محور با مصالح باشد.

پ) استفاده از تیرهای با جان سوراخدار متوآلی (لانه زنبوری) به عنوان اعضای باربر جانبی مجاز نیست. در صورت لزوم ایجاد سوراخ دسترسی در جان تیر، این سوراخ باید خارج از ناحیهٔ حفاظتشده دو انتهای تیر و در نیمهٔ میانی طولی دهانه تیر قرار گیرد. اطراف سوراخ باید به نحوی تقویت شود که مقاومت برشی و خمشی تیر به طورکامل فراهم گردد.

ت) در ناحیهٔ حفاظتشده دو انتهای تیر، ایجاد هر گونه تغییر ناگهانی در پهنای بال یا ضخامت بال مجاز نمیباشد. تغییر تدریجی در پهنا یا ضخامت از ورق بزرگتر به ورق کوچکتر، باید با شیب حداکثر ۱ به ۱/۲صورت گیرد.

١٠-٣-١٠ الزامات تكميلي طراحي لرزهاي قابهاي خمشي ويژه

١-٩-٣-١٠ محدوديت تيرها و ستونها

تیرها و ستونها در قابهای خمشی ویژه باید دارای شرایط زیر باشند.

الف) مقاطع تیرها و ستونها باید از نوع فشردهٔ لرزهای با محدودیت حداکثر نسبت پهنا به ضخامت برابر λ_{hd} مطابق مقادیر جدول ۲-۱-۴-۱ باشند.

ب) در ستونها استفاده از مقطع متشکل از چند نیمرخ بستدار مجاز نیست. اجزای مقطع ستون
 باید در تمامی طول آن به صورت پیوسته به یکدیگر متصل شوند.

پ) استفاده از تیرهای با جان سوراخدار متوالی (لانه زنبوری) به عنوان اعضای باربر جانبی مجاز نیست. در صورت لزوم ایجاد سوراخ دسترسی در جان تیر، این سوراخ باید خارج از ناحیهٔ حفاظت شده دو انتهای تیر و در نیمهٔ میانی طولی دهانه تیر قرار گیرد. اطراف سوراخ باید به نحوی تقویت شود که مقاومت برشی و خمشی تیر به طور کامل فراهم گردد.

ت) در ناحیهٔ حفاظتشده دو انتهای تیر، ایجاد هرگونه تغییر ناگهانی در پهنای بال یا ضخامت بال مجاز نمیباشد. تغییر تدریجی در پهنا یا ضخامت از ورق بزرگتر به ورق کوچکتر، باید با شیب حداکثر ۱ به ۲/۵ انجام پذیرد.

محاسبات اسفند ۸۹

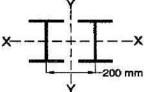
۱۷-در طراحی ستونهای یک ساختمان چهار طبقه، مقطع ستونها متشکل از دو نیمرخ I شکل با بستهای موازی بوده و خمش حول محور عمود بر صفحه بستها (محور بدون مصالح) میباشد. برای ستون با مقطع مذکور، کدامیک از عبارات زیر صحیحتر است.

- ١) استفاده از مقطع فوق فقط برای قابهای خمشی با شکل بذیری معمولی مجاز است.
- ۲) استفاده از مقطع فوق در هر سه نوع از سطح شکل پذیری (معمولی متوسط- زیاد) مجاز است.
  - ٣) استفاده از مقطع فوق فقط برای قابهای خمشی با شکل پذیری متوسط و معمولی مجاز است.
- ۴) استفاده از مقطع فوق برای هیچکدام از قابهای خمشی با شکل پذیری معمولی ، متوسط و زیاد مجاز نیست.

محاسبات اسفند ۸۹

50 cm (\)70 cm (\)7

۱۹ مقطع ستونی بطول 4 متر متشکل از 2IPE180 مطابق شکل میباشد. در صورت استفاده از بستهای موازی، حداکثر فاصله محور تا محور این بستها چه مقدار است؟ (سطح مقطع پروفیل IPE180 به صورت تک برابر 23.9cm² ، ممان اینرسی آن حول محورهای قوی و ضعیف به ترتیب برابر 1320 cm³ میباشد. همچنین ضرایب طول موثر ستون نسبت به محورهای Y,X برابر یک میباشد).

60 cm (Y 80 cm (Y

محاسبات اسفند ٨٩

- ۳۲ ستون مرکب فولادی از جفت تیرآهن IPE 300 به فاصله محور تا محور 25 در استای محور عبود بر صفحه موازی تشکیل شده است. نیروی محوری ستون 1200 کیلونیوتن، نیروی برشی در راستای محور عبود بر صفحه بست (محور بدون مصالح) برابر 50 کیلونیوتن و در راستای محور با مصالح برابر 25 کیلونیوتن است. فاصله مرکز به مرکز ورق بست 25cm است. چنانچه به مرکز ورق بست های موازی برابر 10 در اشد، حداقل پهنای ورقهای بست در امتداد محور طولی عضو برحسب ضخامت ورق های بست در امتداد محور طولی عضو برحسب میلیمتر به کدامیک از مقادیر زیر نزدیکتر است (Fy = 240 MPa)

150 (7 100 (1

200 (* 180 (*

محاسبات-۹۱

نسبت تنش مجاز فشاری ستون با ارتفاع ۴ متر به ستونی با ارتفاع ۸ متر: که در قاب مهاربنــدی شــده قــرار دارنــد و شــعاع $(\lambda > C_c)$ ریراسیون حداقل مقطع هر دو ستون در امتداد مورد نظر یکسان میباشد، کدام است؟ ($\lambda > C_c$) λ (۴ λ (۴ λ (۳ λ (۳

گزینه ۳

محاسبات ۸۷

۲۰ در یک ستون مرکب فولادی با ورق سرتاسسری و با مقطع 10×2PL150+160+2PL0، ورق سرتاسری با جوش منقطع و به صورت روبرو به بال پروفیلها متصل شده است. حداکثر فاصله خالص بسین جوشها به کدامیک از مقادیر زیر نزدیک تر است؟

30cm (Y 45cm () 22cm (F 32cm (Y

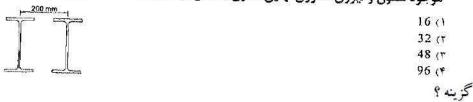
محاسبات ^{۸۷}

۲۵- مقطع یک ستون فولادی از جفت تیر آهن IPE 160 به فاصله 15cm از یکدیگر، تشکیل شده است. نیروی محوری ستون 10300 Kg و نیروی برشی ستون 244 Kg است. در صور تیکه فاصله مرکز به مرکز ورق بست های موازی em و فاصله مراکز جوش دوطـرف ورق بست ۱5 cm باشـد. نیـروی برشی وارد بر هر بست برای طراحی ورق بست چه مقدار است؟

244 Kg (r 275 Kg () 600 Kg (f 450 Kg (r

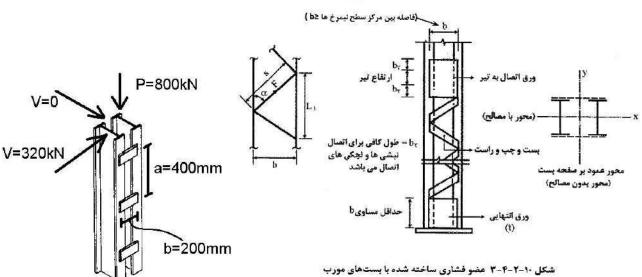
حاسات ۱۵

۴۷- یک ستون فولادی با مقطع دوبل تیر آهن IPE200 به فاصله 200 میلی متر از یکدیگر مفروض است. نیروی محوری نهایی ستون kN و نیروی برشی نهایی ستون درامتداد محور با مصالح برابر 320 kN میباشد. درصور تی که فاصله مرکز به مرکز ورق بستهای موازی mm 400 mm فاصله مراکز جوش دو طرف ورق بست mm 200 mm باشد، نیروی برشی نهایی وارد بر هر بست برای طراحی ورق بر حسب kN به کدامیک از مقادیر زیر نزدیک تر است؟ (مقاومت فشاری موجود ستون و نیروی محوری نهایی ستون یکسان بوده و برابر 800 kN فرض شود)

$$V = 0.02P + 320 = 0.02 \times 800 + 320 = 336 \, kN$$

$$V_{=} = \frac{Va}{2b} = \frac{336 \times 400}{2 \times 200} = 336 \, kN$$

علوجا طرافی مرودل قبل ارسطع دوبل اورد

$$A_{3}^{2} = \frac{P_{u} = 48000}{0.9 \times F_{cr}} = \frac{48000}{0.9 \times 0.3 \times 2400} = 75.00 \text{ cm}^{2}$$

$$3. \int_{0.00}^{0.00} I_{0.00} = 2.9$$
  5.48 $9 = 2.14$ 0.000

$$\frac{kL}{r} = \frac{kL}{r}$$

$$\frac{1}{8.48} = \frac{1.49}{\sqrt{5.26 + \frac{1}{2}}} = 1.49 \times 8.48$$

$$b = 24.85 \implies b = 25 \text{ cm}$$

$$\frac{24.28}{\cos 2}$$

$$\lambda_{x} = \frac{1 \times 500}{8.48} = 59$$

$$\lambda y = \frac{1 \times 500}{8.48} = 59$$

$$\alpha = 50 \text{ cu}$$

$$r = 2.3 \rightarrow 4 = \frac{50}{2.3} = 21.8$$

$$= 62.9$$

$$\frac{1}{8.18} = \frac{1.19}{\sqrt{5.26 + \frac{1}{4}^2}} = \frac{1.49 \times 8.18}{\sqrt{5.26 + \frac{1}{4}^2}} = 1.49 \times 8.18$$

$$b = 24.85 \implies b = 25 \text{ cm}$$

$$24.28$$

$$25 \text{ cm}$$

$$\lambda_{X} = \frac{1 \times 5 \text{ ev}}{8.18} = 59 \quad \lambda_{\text{man}} = \sqrt{\lambda^2 + (\frac{\alpha}{L})^2}$$

$$\lambda_{X} = \frac{1 \times 5 \text{ ev}}{8.18} = 59$$

$$a = 50 \text{ cm}$$

$$r = 2.3 \implies a_{X} = \frac{50}{2.3} = 21.8$$

$$a : \text{Important in the interval of the i$$

(1) Clo
$$\sqrt{5.26 + \frac{b^2}{7}} = \frac{1.49}{8.48}$$

$$b = 10.5 \text{ cm} \qquad - \frac{7_2}{5.26 + \frac{b^2}{7}} = 5.73$$

$$\lambda_{\chi} = \frac{1 \times 500}{5073} = 87$$

$$\lambda_{g} = \frac{1.49 \times 500}{8.48} = 87.4$$

$$\lambda_{g} = \sqrt{87.9^2 + (\frac{50}{2.3})^2} = 40.6$$

نتیج حاکت ار ل مثریب شراست

Fex:
$$\frac{r^2 \times 2 \cdot 1 \times 1.6}{5q^2} = 5q59.1$$
 Fey: $\frac{r^2 \times 2 \cdot 1 \times 1.6}{62.9^2} = 5238.63$

Fex: $\frac{r^2 \times 2 \cdot 1 \times 1.6}{5q^2} = 5q59.1$ Fey: $\frac{r^2 \times 2 \cdot 1 \times 1.6}{62.9^2} = 5238.63$

Fez: $\frac{r^2 \times 2 \cdot 1 \times 1.6}{52.9^2} + \frac{1}{2 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1} = 2652.3$

In: 2×269 , $= 538$ °

In: 2×269 , $= 16$ In: 2×29.28

Con: 2×29.28

Co

 $F_{e_{min}} = \min(5954.1, 5238.63, 2652.3) = 2652.3$ $F_{e} = 2652.3 > 0.44 Fy$ $F_{cr} = \left(0.658 \frac{2400}{2652.3}\right) \times 2400 = 21643.3$ $P_{u} = 0.9 \times 1643.3 \times 2 \times 37.4 = 55.3 \times 10.3$ = 55.3 ton $P_{u} > 48.6 \text{ n} \longrightarrow 50.6 \text{ s.c.} \text{ b.c.}$

: -well ص ران است د من ران است له عفی ست به گونه ای کامی كتوديم فنر عاشي از اتمال شرد لريمل كند. : 4 - me 15en My = Vuxa Vu=0.02 Pu لأظرينت محموي تستيك دومل ط:عض است ، ۵ ، سروت مراست ما 一人人的复 h>12.5 = b=25 : in in/s 12, to jus + +> 25 = 0.5 h=12.5cm pent & label de l'éla سے 6.0 = ع (بر اولین عدد زوج کردن ا) Mu < & Mn = 6.9x h2xt x Fy = 0.9x 12.5 30.6x 24. Mu = Vuxa < 50 625 $=(0.02 \times 55 \times 1)^{3} \times 50$ $=(0.02 \times 55 \times 1)^{3} \times 50$

ok V:

From $V_d = \frac{V_u \times a}{2b} < \Phi V_{n=0.9 \times 0.6} + V_{n=0.9 \times 0.6}$